

KIS NAP

BECSÜLETES SZOMSZÉD. (Lásd a 90. lapon.)

KLÁRI NÉNI RABSZOLGÁI.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

OL Tercsike, hol Gabi, hol meg a kis Samuka is szaladtak panaszra Elekhez, a ki bosszankodva tapasztalta ezt a kellemetlenséget, kivált mikor Tercsike elkeseredve mondá:

— Ugyan szép dolog, hogy nem tudsz megvédelmezni.

Azt Elek maga is érezte, hogy kötelessége testvéreit megvédeni ilyen sértések ellen. Az már csakugyan nem járja, hogy a szomszédék tovább folytassák ezt a csufságot.

— Nem is szólok apánknak.. még megharagudnék, hogy ilyesmivel is háborgatom. De majd teszek én róla, fogadom!

Harmad vagy negyednapon történt, hogy Gabiék, a mint kísétáltak, elhalladtak a Gyurkáék háza előtt. Tercsike ment elől Samukával, hátrább Elek Gabival. Gyurka éppen a kapuban állt s alighogy megpillantotta Tercsikét, gunyolódva újra kezdte a régi nótát:

— Talán hozzánk tetszik besétálni kisasszonykám?

— Hallgass! Semmi közöm hozzátok.

— Oh, az már más! Azt hittem, meg akarja egy kicsit nézni azt a gyönyörű könyvet. Juliska szívesen megmutatja. Nagyon szívesen, csak tessék besétálni. Hiszen tetszik tudni, kicsi hijja, hogy maga nem kapta.

Elek akkor már szintén odaért és hal-

lotta a gunyolódást. Keményen ráivallt Gyurkára:

— Hallod-e, ha még egyszer csak egyetlen szót is mersz így szólni, megemlegeted!

De Gyurka nem volt ijedős legény és merészen a szemébe nézett Eleknek is. És újra csak gunyolódva mondá:

— Igazán? No lám, milyen hatalmas ur az ifiur! Csak az a kicsi baja van az uraságnak, hogy biz én egy csöppet sem félek tőle és azt teszem és azt beszélem, a mi nekem tetszik.

— Azt? Mindjárt meglátom, ha egyszer jól megvertelek.

— Ugyan bizony! Nem félek én tiz ilyen hetyke urfítól sem.

És mert Gabi állt hozzá legközelebb, oldalba ütötte, úgy hogy Gabi majd elesett. Tercsike indulattal kiáltotta:

— Gyönyörű fiuk vagytok, ha így csuffá engeditek tenni magatokat. Én csak leány vagyok, de tovább nem türom.

És mint a mérges hörcsök, neki ugrott Gyurkának, hogy mégtépázza a haját. Vele Gyurka könnyen elbánt volna, de Gabi és Elek is rögtön segítségére siettek a vitelkedő leánynak s így hárman törtek egyszerre Gyurkára. Ekkor aztán kisült, hogy mégis csak hiába hetvenkedett Gyurka oly nagyon, mert bizony megszeppent és ész nélkül futott be a maguk udvarára a ház felé! A három dühös támadó pedig éppen úgy esze nélkül utánna. Mert most már végezni akartak vele.

Gyurkának gyors lába volt, de Elek és Gabi is jól tudtak futni és Tercsike

sem maradt nagyon hátul. Csak a kis Samuka állt meg a kapuban s nem kívánt belekeveredni a csatába. Mert neki ilyen dolgokban kellemetlen tapasztalásai voltak. Hogy, hogy nem, de ahányszor még valami háborúságban részt vett, őt mindig megverték, még ha az ő pártja győzött is. Hát csak győzzenek Gabiék most is ő nélküle.

Nem is kételkedtek ezek a győzelemben, nagy tüzzel és elszántsággal rohantak az ellenség után, aki szeretett volna a házba menekülni. De Elek elvágta az utját az ajtótól. Gyurka tehát tovább futott hátra felé a kertbe, ámbár most még inkább szepegett. Onnan már nincs hová menekülni, ott megszorítják, legyőzik, baj lesz.

A verést pedig nemcsak a kis Samuka nem szerette, de még a nagy Gyurka sem. Mikor tehát látta, hogy nagyon rosszra kezd fordulni a sora, biz' ő nem röstelte egy csöppet sem, hanem torkaszakadtából kiáltozni kezdett:

— Juliska! Peti! Jancsi, gyertek hamar! Segítség! Betörték az udvarunkba.

Bent a házban már elébb is hallották a lármát. Éppen ott volt néhány jó pajtás, Jancsi, Peti és még vagy három fiu. kiknek Juliska a szép könyvet mutogatta. Hamar fölgráltak és futottak ki, a merőről a segélykiáltás hallatszott. S Elek és testvérei még el nem érték Gyurkát, mikor egyszerre csak azt hallják, hogy most meg az ő hátuk mögött hangzik fenyegető harci kiáltozás.

— Ne félj Gyurka! Mindjárt nyakon csipjük a betörőket! Innen ugyan ki nem menekülnek.

Elek, Gabi és Tercsike hirtelen megálltak. Most már egészen megváltozott az állapot. Elöl Gyurka, hátul egész nagy sereg. Amazok hatan-heten vannak, ők meg voltakép csak ketten, mert Tercsike nem igen számít, legfeljebb ha Juliskával kap hajba. Ezt gyorsan végig gondolta Elek és látta, hogy itt nagy a baj. A legnagyobb vitézséggel sem lehet ily tulnyomó erejű ellenséggel szemben győzni; csak az lehet belőle, hogy verést kapnak, a helyett, hogy ők verték volna meg Gyurkát.

— Majd máskor számolunk vele, szóló Gabinak és Tercsikének. Most okosabb lesz visszavonulni.

Ezt Gabi és Tercsike is helyesnek találták és rögtön meg is tették volna. Csakhogy nem lehetett. Mert az erős ellenséges sereg éppen a kapu felől állt, arra felé tehát nem lehet menekülni. Ezen az uton csak kemény viaskodással szabadulhatnak.

— Nem igen magas ez a palánk, keresztülmászhatunk s mindjárt a magunk kertjében leszünk, szóló Gabi. Oda nem jöhetnek utánunk.

Más menekülés nem is volt. Rohanást rohantak tehát oldalt a két kert közti palánknak. De Gyurka és pajtásai persze rögtön észrevették a tervet, és utánok iramodtak.

— Ohó, ifiuracskám, maradjanak csak itt még egy kicsit. Majd megtanítjuk, mi az, ha valaki betör másnak a házába és ott támadja meg azt, aki otthonában van.

Elek jól hallotta ezt és futtában is gondolt olyasmit, hogy aligha igaza nincs

Gyurkának, oktalan csuf tette rohant be ide. De okoskodásra nem volt idő és Elek a következő pillanatban már fönt volt a palánkon, aztán szerencsésen leugrott a maguk kertjébe. Onnan is futott tovább, hogy hirt adjon a cselédeknek, mert megeshetik, hogy Gyurkáék, amennyire neki dühödtek, szintén átmásznak a palánkon Gabi és Tercsike után.

Kár volt pedig előre futnia, mert jó hadvezér soha sem hagyja el a seregét, legkevésbé a veszedelemben. Ott a palánkon pedig mindenféle veszedelem következett be.

Az egyikén, akarta nem akarta, nevetnie kellett Eleknek. Mert pár perc múlva utolérte Gabi, de már messziről úgy látszott, mintha sántikálva járna.

— Megütötted magadat? kiáltá feléje Elek.

— Nem én ... de nagyon szur ez a kavics ... mert izé ... a félcipőm ...

Ekkor már látta Elek, hogy Gabinak csak a féllában van cipő.

— Már éppen följutottam a palánkra, mikor odaért Gyurka és vissza akart rántani, megkapta a lábamat. De nem hagytam magamat, ő sem engedett, hát utoljára is kezében maradt a félcipőm.

Ez csak az első pillanatban volt mulatságos, de aztán arra kellett gondolni, hogy visszazerezzék az ellenségtől a zsákmányt. Ez már bosszantó, mert így szépen alkudozni kell velök s meglehet, hogy nem is adják ki, hanem beviszik az apához és akkor az egész kellemetlen história kiderül. Azt pedig Elek sehogy sem akarta, hogy apjok ezt is megtudja. Mert itt most ő maga volt a főbűnös,

mikor pedig ő vállalkozott rá, hogy gondot visel a kisebbekre. Most már nagy tanácsot kell tartani, hogyan szerezzék vissza a félcipőt.

— Csak jöjjön Tercsike, talán neki is eszébe jut valami, szolt Gabi.

— Hol marad oly sokáig?

— Nem értem ... mikor én fölkapaszkodtam, már ő is mászni kezdett föl a palánkra.

Vártak még egy kis ideig, de Tercsike csak nem jött. Hallgatóztak, de a palánk felől semmi nesz sem hallatszott. Visszatértek oda, ahol keresztülmásztak, de ott is esöndes volt már minden.

— Tercsikét bizonyosan elfogták, szolt Gabi.

— No, az nem baj. Őt nem fogják bántani. Bizonyosan a kapun került haza.

Ez csakugyan így is volt. De mégsem egészen úgy, ahogy Elek és Gabi képzelték. Mert amint előre kerültek a maguk kapujához, éppen akkor jutott haza Tercsike. Csakhogy nem a maga lábán. A Juliska anyja hozta ölben s Tercsike keservesen jajgatott, a szomszéd kapuból pedig Juliska és Gyurka a többi pajtasokkal ijedten, sápadtan néztek utána. Elek is ugyancsak megijedt.

— Mi az? Mi történt Tercsikével?

— Nem tudom, az orvos ur megmondja, kitört-e a lába vagy csak kificza-modott. Bizony nagy öröme lehet benne Elek urfinak, hogy ilyen bajba vitte bele. Majd én elbánok az én Gyurkámmal, de ifiuramék is megérdemlik a nádpálcát.

Később hallatszott is a szomszédból a Gyurka jajgatása, mert édes anyja nem maradt adósa azzal, amit ígért neki.

hogy gon-
már nagy
szerezzék

alán neki
bi.

én fölka-
i kezdett

e Tercsike
de a pa-
allatszott.
ilmásztak,
nden.
gták, szolt

m fogják
erült haza.
e mégsem
Gabi kép-
tek a ma-
tott haza
ga lábán.
Tercsike
d kapuból
bbi pajtá-
ek utána.

ikével?
ur meg-
k kificza-
het benne
vitte bele.
mmal, de
ádpálczát.
omszédból
les anyja
gért neki.

Gabbi és Elek persze nem törődtek most
ezzel, csak nagy aggódba ógyelegtek
a Tercsike ágya körül, hol atyjok is

igen komoly képpel leste, mit mond az
orvos, aki Tercsikének a lábát vizsgál-
gatta. Nagy sokára megszólalt az orvos:

KIRÁNDULÁS. (Lásd a 90. lapon.)

— Nincs eltörve ... csak kificzamo-
dott. Helyre igazítom, de vagy két hétig
feküdnie kell.

Szinte megkönnyebbedve lélekzettek
föl. Mert hiszen nagyobb is lehetett volna
a veszedelem.

Most aztán rákerült a sor a vallatásra s természetes, hogy nem lehetett semmit eltitkolni. Tercsike is elmondta, hogy a mint ő át akart kapaszkodni a palánkon, kissé lassan boldogult és Gyurka, miután Gabit elszalasztotta, őt ragadta meg, nagyot rántott rajta s Tercsike lebukott a magasból. Szörnyű fájdalmat érzett, el is ájult s akkor eszmélt fel, mikor a szomszédasszony már ölben hozta hazafelé.

Atyjok komor képpel, elgondolkozva járt fel s alá a szobában.

— Nem jól van, így nem maradhat; dörmögé.

— Nem is, kedves apa, szólt Tercsike fájdalmas, bűnbánó hangon. Mióta Klári néni elment, azóta ki nem gázolunk a bajból.

Gabi is szégyenkezve, de elszántan mondá:

— Igen, az a bajunk, hogy a néni elhagyott. Akkor minden dolgunk rendben volt, soha sem keveredtünk bajba, kirándulásainkon jól mulattunk, az iskolában dicséretet arattunk, a szomszédainkkal békességben éltünk. Oh, bár csak visszajönne!

— Megpróbálom, irok neki. Hiszen már gyógyulóban van fia, aki nagy beteg volt s a kihez akkor utazott.

Harmadnapra a néni csakugyan megjött. Legelőször is a beteg Tercsikéhez sietett, ki örvendve kiáltá:

— Oh, csakhogy itt van a néni. Most már nem fog annyi szégyen és szenvedés érni. Ugy féltem, hogy nem tér többé hozzánk vissza.

— Hogy ne térnék vissza, kedves

gyermekem, mikor bucsuzásomkor meggyőződtem, hogy igaz szeretettel vagytok irántam, érdemes veletek fáradnom.

Tercsike fülig elvörösödött, de Gabi is. Eszökbe jutott, hogy akkoriban csupa vásott pajkosságból eszelték ki, hogy Tercsike csókolja meg a nénit, aki ezt őszinte szeretetnek vette, pedig ők gyűlölték s csak annak örültek, hogy már nem lesznek a szigorú néni rabszolgái. Tercsike, ki csöndes fekvésében sokszor végiggondolta a dolgot, könnyes szemekkel ölelte meg a nénit és őszinte megbánással mondá:

— Nem vagyunk mi érdemesek a néni szerető gondjaira . . . legalább eddig nem voltunk. Talán ezután érdemesek leszünk, ha ugyan Klári néni megbocsátja az én csuf tettemet. Elmondom őszintén, mert nagyon, nagyon megbántam.

És elmondott mindent, Gabi is segített neki. Nem szépítették magukat, megvallották igazán, milyen hálátlanul gondolkoztak. A néni komolyan hallgatta végig, aztán szeliden mondá:

— Őszinte szavatok meggyőzött, hogy már egészen másképp gondoltok. Akkoriban bizony nagyon hibás uton járt az eszetek, ha nem tudtátok, hogy javatokra volt mindaz, amit tettem. Elek alatt im tapasztaltátok, hová jut, ha szabadon cselekszik kedve szerint, akinek nincs hozzá elég ismerete és tapasztalása. És talán azt is értitek már, hogy aki másokat helyesen akar vezetni, annak erősnek kell lenni észben és akaratban, hogy mindig azt tehesse, ami jóra vezet, még ha pillanatnyilag nem kellemes is azt megtenni. Ha itt maradok, ezentul

is csak úgy lesz minden, mint régen volt, éppen olyan szigorú leszek, mint voltam és talán megint csak úgy fogtok beszélni, hogy rabszolgáim vagytok.

— Dehogy fogunk! kiáltá Gabi. Azaz... igen is fogunk, azt fogjuk hirdetni szívesen és igaz szeretettel, hogy mikor minket oly jóra vezet, mi bizony örömmel leszünk a kedves Klári néni rabszolgái!

POSTÁS FECSKE.

(Képpel az 88 és 89. lapokon.)

AKÁRHÓVÁ megyünk, ahol csak fecskét két találunk, mindenütt azt tapasztaljuk, hogy az emberek szeretik, oltalmazzák a fecskét. A legtudatlanabb emberek is szívesen védik, oltalmazzák és nincs a madárvilágnak egyetlen egy olyan tagja sem, melynek olyan jó dolga volna mint a fecskének. Vadász nem üldözi, vásott gyerek nem bántja, mert ugyancsak kikapna a szüleitől; az emberek közt elége teljes bátorságban a kedves fecske és még az a gondja sincs, hogy vihar, szélvész, eső megzavarja fészke nyugalmát. Mert a házunk eresze alá rakja a fészket biztos helyre.

Meg is érdemli a fecske a védelmet, mert igen hasznos madárka. Töménten kártékony rovar pusztít el a nyáron át, egyébhez pedig, ami az embernek is kedves, hozzá nem nyul. De azért mégis szerencsés madárkának mondhatjuk. Mert vannak más madarak is, melyek éppen olyan rovarpusztítók és mégsem részesülnek olyan védelemben. Pedig megérdemelnék.

A tudatlan, babonás emberek nem is éppen azért tisztelik a fecskét, mert olyan nagy hasznót tesz, hanem mert mindenféle babonás dolgot hisznek róla. Azt hiszik, hogy a mely házban fecske fészkel, abba nem üt bele a villám, vagy hogy a mely házban fecskét öltek meg,

ott a tehén véres tejed ad. Ez persze csupa oktalan babona, mert a kedves, csicsergő fecskének bizony nincs semmiféle titkos varázshatalma. De efféleket már ősrégi időktől fogva hittek róla a tudatlan népek és e babonák alkalmassint onnan eredtek, hogy hajdanában, réges régen, mikor még különböző bálványimádó vallások voltak mivel népeknél is, a fecskét szintén fölvetették a szent madarak közé, melyeket bántani nem szabad, mert különben az istenek bosszút állanak.

Most már nem ilyeneken törjük a fejünket, hanem azon, hogy a fecske egyéb hasznót is tegyen a rovarpusztítás mellett. Még pedig kitalálták, hogy a fecske nagyon jó pajtás. Mert akárhóvá viszik, ha kiszabadul, roppant sebességgel száll haza fészkehez, még pedig nagy távolságból is biztosan haza talál. Ha tehát levélkét erősítenek a testére, azt haza viszi. Otthon a gazda szemmel tartja a fészket és ha látja, hogy megjött, alkalmas módon elfogja és leveszi róla a levelet. Ilyen módon kivált háboruban tehet a fecske (éppen úgy, mint a postagalamb) igen fontos szolgálatot, mert neki nem állhatja útját az ellenség, ő a magasban végig röpül és hirt hoz olyan tájon át is, a melyen más hirnök nem tud keresztül jutni.

Mondják, hogy nagy türelemmel, kitartással igen meg lehet a fecskét szelidíteni, ha kicsi korától fogva bajlódik az ember vele. Két kedves leányka annyira magához szoktatott egy fecskét, hogy a csőrében hozta nekik a levelet a mamától. De biz én megvallom, hogy valami fontos levelet nem mernék így rábizni a fecskére. Mert ha utközben egy-egy légy akad útjába, alighanem utána kap s kiejti csőréből a levelet. Azt pedig nem igen hiszem, hogy falatozás után neki induljon és keresse a levelet.

POSTÁS FÉCSKE (Lásd a 87. lapon.)

KIRÁNDULÁS.

(Képpel a 58. lapon.)

ZÖLD erdőnek édes árnya
A legkedvesebb tanya.
Nincs szív, melyet dalos erdő
Föl ne vidámitana.

Ránduljunk ki, rajta lányok
S rajta fiu-gyermeknek!
Ott az erdő, vár az erdő.
Fái háva intenek.

Senkit az el ne ijesszen
Hogy egy kissé messzi van,
Egy órát könnyen gyaloglunk
Játszva, futva, nagy vígan.

És amikor oda értünk,
Megnyílik a nagy kosár
S gyöp-asztalán az erdőnek
Hatalmas ozsonna vár.

BECSÜLETES SZOMSZÉD.

(Képpel a ezimlapon.)

NAPONKÉNT bejárta Irmuska apácskával a kertet és naponként megálltak a kerítés melletti körte fácskánál. Ez volt az apa kedvencz fácskája, de még az Irmuskáé is.

— Még sem érettek? kérdé naponként türelmetlenül.

— Még nem. Meg kell várni, míg teljesen megérnek. Nehogy eszedbe jusson ám belekóstolni, míg meg nem engedem.

— Oh, apácska, azt nem is tenném, az csunya torkosság volna.

Irmuska igazán nem is gondolt ilyesmire. És hogy teljesen meggyőzze apácskát, mindjárt nekifogott és megszámlálta, hány körte van a fácskán. Nem volt nagyon sok, könnyű volt összeszámlálni.

— Tizenhat van rajta összesen, kedves apa.

— Jól van kis leányom. Tehát tizenhat darabról fogsz beszámolni. Most már

reád bizom ezt a fácskát és majd ha megérik a körte, magad fogod leszedni.

Irmuska örült e bizalomnak és még inkább örült, mikor egy reggel apácska így szólt:

— Most már egészen érett a körte. Végy kosárcát és szedd le.

Sietett is Irmuska és a fához érve, először is megszámlálta a körtéket. Megvolt mind a tizenhat. Szépen gondosan leszedegette, de a legfelső ágakig nem ért föl a keze.

— Oh, mit csináljak! Azokat ott fönt nem érem el.

— Várj csak, majd én leadom, hangzott ekkor a tulsó kertből.

A következő pillanatban egy nyájas képű fiu feje tünt elő a kerítés fölött. A legfelső körték éppen a keze ügyébe estek, letépte és ledobta az Irmuska kötényébe. Csak mikor már mind ott volt, akkor jutott Irmuskának eszébe s szinte megijedt utólag is.

— Min állsz te ott, Ferike?

— A kerti létrán.

— Oh! És sokszor álltál már itt? Tudtad, hogy . . . hogy itt érik ez a körte?

— Hogyne tudtam volna? Hiszen gyakran járok nálatok, ismerem.

— Jaj te Ferike, tudod-e, hogy most nagyon megijesztettél? Én apácskának megígértem, hogy beszámolok mind a tizenhat körtével és ha te . . . ha neked . . . eszedbe jutott volna, hogy . . .

Ferike nagyot nevetett.

— Ha eszembe jutott volna, hogy néhányat elcsenjek, akkor te keveredtél volna gyanuba. Tudom. Mondhatom, egy párszor erősen csábitott is ez a pompás körte, de láthatod, hogy én mégis erősebb voltam, mint a csábitás.

— Nagyon derék fiu vagy, Ferike. Most még jobban foglak szeretni. És nagyon köszönöm, hogy nem kevertél bajba.

— No már azért nincs mit köszönni, mert csak kötelességemet teljesítettem.

— Igen, de nem mindenki tette volna meg.

Odabent Irmuska, a mint átadta a körtét, elmondta Ferike dolgát is. Az apának ez szintén megtetszett és rögtön meghívta Ferikét ozsonnára. És a legszebb két körtét az ő tányérára tette. Ferike elértette és vidáman mondá:

— Köszönöm, kedves bácsikám. Mindjárt bele is kóstolok... jaj de pompás! Lám még sem volt rossz az én eljárásom, mert a jó körtéből mégis jut nekem és még dicséretet is kapok ráadásul.

A TÖRPE ÉS A BAGOLY.

KOMOR vén bagolynak
Tekintete görbe,
Üldögél mellette
Egy vig ifju törpe.

A törpe fizkónak
Csupasz még az álla,
Még serkedni sem kezd
Bajusza, szakála.

A bagoly így dünnyög:
»Be nagy baj az, kincsem,
Hogy neked szakálád
Egy hajszálnyi sincsen.

»Hiába van észszel
A koponyád tele,
Nem diszít fel téged
A bölcsesség jele.«

Hallja ezt a törpe
S nincs kétségbeesve,
Söt vig nevetésben
Rázódik a teste.

S felel: »Ó, te bagoly,
Tudákos vén madár,
Ne feledd: füles vagy
Te is, mint a számár.

És te mégis bölcs vagy
Az meg mégis hülye:
Bölcsét nem szakál tesz,
Bambát nem a füle.«

A TITKOS HÁBORU.

— Beszélyke. —

AGYON szép volna, magam sem tagadom, de hát nem lehet. Én legalább nem egyezem bele.

— De gondold meg jól, Tamás!

— Már meggondoltam.

— És azt is meggondoltad, hogy Béla nagyon rossz néven fogná venni, ha megbuktatná a tervét. Mert tudod, hogy ő indítványozta és az igazgató meg a tanár urak azt mondták, hogy ők beleegyeznek, ha mi mindnyájan akarjuk.

— Hogyne tudnám. A tanár urak ezt nagyon jól mondták. Látszik, hogy ők nem kívánják, nem is tartják szük-

ségesnek, hanem ránk bizzák. Én pedig nem tartom szükségesnek. De azért csináljátok, ha tetszik.

— Persze! Ha te ellene szegülsz, mindjárt akadnak többen is, és ha az igazgató ur megtudja, hogy sokan nem egyeztek bele, akkor nem is engedi meg. Mert az csakugyan nem is lehet, hogy a diákság egyik része szép új diszruhában vonuljon ki a tornaversenyre, a másik rész pedig a közönséges régi tornaruhában.

— Már én csak a régiben megyek.

— Hát igazán ezt mondjam Bélának? Nagyon meg fog haragudni.

— Azt sajnálni fogom, de nem tehetek róla. Béla nagyon jól ismeri az én viszonyaimat, ismeri szegény özvegy anyámat, hát ő azt is jól tudhatja, hogy én nem tehetek másképp.

Ezzel az izenettel a jó pajtás egyenesen Bélához ment, aki valóságos vezére volt az egész diákságnak. A legjobb tanulók egyike volt, a tornában a legügyesebb, játéokban a legjobb vezér és rendező és hozzá még nagy gavallér is. Szülei bőven ellátták zsebpénzzel s Béla sok mindenfélét tehetett-vehetett, a mire a pajtásai nem igen gondolhattak. De juttatott is sok jót a többieknek s azért nagyon szívesen ismerték el vezéröknek. A mit ő akart, az meg is történt. A többi fiu jóformán nem is gondolkozott, elég volt ha Béla mondott valamit, szívesen rámondták mindnyájan, hogy »nagyon jó lesz.«

És ime most ez az alamuszi Tamás, aki különben csak nagy ritkán vett részt az ő játékaikban, meg akarja buktatni

Bélának a pompás tervét. Az évi vizsgálatok közeledtek s a tanári kar elhatározta, hogy nagy tornaünnepet is rendez versenyekkel, melyekben a fiuk ám mutassák be, hogy nemcsak könyvekből tanultak sokat, hanem izmos, ügyes legények is. Először lesz ilyen produkció. Béla tehát azt indítványozta, hogy az ünnepélyre mindenki diszes új tornaruhában jelenjék meg. Az igazgató és a tanárok pedig azt mondták, hogy ez nagyon szép volna, de ők ezt nem parancsolhatják meg, mert sok szegény fiu van az iskolában, akinek szülei nem költhetnek ilyen egynapi paradéra. Ha azonban mindnyájának a szülei beleegyeznek, akkor nincs semmi kifogás.

Béla ugy hitte, hogy ezzel már győzött. Beszél ő sorra minden fiuval és otthon mindegyik addig fogja faggatni, kérni szüleit, míg megkapja a paradés tornaruhát. De még meg sem kezdte a dolgát, már Tamás kereken kijelentette, hogy ő nem terheli szegény anyját ilyen fölösleges költséggel. Elég nehezen tudja előteremteni azt is, ami okvetlenül szükséges.

— Ha ezt megtudják a többiek, mindjárt vele fog tartani egész sereg, szólt Béla boszusan. Magam beszélek vele, majd meglátom, mer-e velem szembe szállani.

Még eddig nem igen volt rá példa, hogy valamelyik fiu meg merte volna haragítani Bélát. De most megtörtént a hallatlan eset. Tamás nem pörölt, nem vitatkozott, de igen kereken kimondta, hogy megmarad a mellett, amit már megizent.

— Megbánod, annyit mondok! fenyegetőzött Béla.

— Nem gondolom, hogy okom lenne megbánni, felelé Tamás nyugodtan.

Másnap már az egész iskola tudta, hogy Tamás szembe mert szállani a hatalmas Bélával. És azután csakugyan bekövetkezett, a mitől Béla tartott. Egyszerre nagy bátorsága nőtt egy egész sereg fiunak és sorra azt felelték Bélának:

— Fölösleges az a parádé. Az én szüleim szegények, nem telik efféle, nem is fogom kérni.

Otthon számos szüle, amint megtudta ezt a dolgot, nagyon meg volt vele elégedve és dicsérte Tamást. De annál nagyobb volt a Béla haragja. Mert most már az egész parádés terv megbukott, nem is igen beszéltek többet róla. Magát a tervet nem bánta volna Béla oly nagyon, de abba semmiképp sem tudott belenyugodni, hogy az a csöndes, mindig otthon üldögélő Tamás fölülkerekedett s az egész diákság azt beszéli, hogy megbuktatta a híres Béla tervét.

— Ezért megfizetek neki! szólt mérgeledve.

Nem árulta azonban el haragját, csak néhány bizalmas pajtásával sugott össze. Aztán úgy ment minden, mintha semmi sem történt volna és semmi sem készülne.

Tamás csakugyan nem is gondolt semmi roszra, hanem csöndesen dolgozott, tanult tovább. Nagy célja volt neki. Meg volt neki ígérvé egy gazdag és előkelő pártfogótól, hogy ha kitünő sikerrel végzi ezt az iskolai évet, a jövőre olyan ösztöndíjat kap, a mely jóformán elég

lesz az ő iskolázására, szegény anyjának nem fog többé gondot okozni. Tamás jól tudta, hogy ez most már egészen csak tőle függ. Már nagy fiú volt, meg tudta tartani, amit komolyan megfogadott. Azt pedig komolyan megfogadta, hogy kiérdemli az ösztöndíjat. Ezért látták csak oly ritkán a többi fiúk maguk közt játékaiknál, vidám kirándulásaiknál. Korán reggel már tanult, dolgozott és késő este is csak azt tette. El is nevezték »bagoly«-nak és csufolták, hogy majd pupos lesz a háta, elgémberedik a lába; csak azon csodálkoztak egy kicsit, hogy Tamás minden »bagoly«-sága mellett is nagyon pompás színben volt, olyan egészségesnek látszott, mint a makk.

Ez pedig, az igazat megvallva, csak félig volt Tamásnak az érdeme, mert biz ő nagy buzgalmában csakugyan meggémberedett volna a sok tanulásban. De mindennap meg kellett tennie valamit, a mire kezdetben ugyancsak sajnálta az időt, de a mibe aztán beleszokott. A várostól jó félórányira volt egy nagybátyjának a tanyai gazdasága s hogy, hogy nem, egyszer csak azt írta Tamásnak az anyja, hogy ezentul mindennap, akár nap süt, akár eső esik, látogasson el délután a bácsihoz, mert a bácsi már öreges ember, fia nincs és nagyon kívánja, hogy mindennap legyen valaki ott, a kivel bejárja a gazdaságot. Kocsit bizony a bácsi nem küldözött be Tamásért, gyalog kellett ki- és bebaktatnia; de ott kint rendszeren lóra ültek és hatalmasat lovagoltak. A bácsi kedvéért Tamás jókedvűen fölmászott a fákra is, hogy egy-egy szép gyümölcsöt lehozzon;

majd meg azt próbálta, mennyi erő kell a szántáshoz, kaszáláshoz, ismét máskor birokra szállt egy-egy izmos legénnyel s más effélével mulatott.

Persze, nem telt bele sok idő, hát kitalálta Tamás, miért van mindez. Hálás is volt jó anyja és nagybátyja iránt.

— Tudom én, hogy nincs reám szükség, kedves bácsi. De most már kijövök én a magam kedvéért. Sokkal könnyebben, gyorsabban megy a munka, tanulás, mióta rákényszerítettek, hogy ily módon izmosítsam magamat. Olyan erősnek érzem magamat, mint valami kis óriás. Be is iratkozom versenyzőnek a nagy tornaünnepélyre.

Meg is tette s nem törődött vele, hogy Béla és pajtásai gunyosan nevettek rajta. Mikor pedig odább ment, Béla nem igen leplezett kárörömmel mondá két pajtásának.

— Csak hadd készüljön a »bagoly.« Majd bevágjuk az utját.

— De nekem úgy látszik, hogy csakugyan veszedelmes ellenfél, szólt egyik pajtás. És ha tervünk nem sikerül...

— Már, hogy ne sikerülne? Az teljesen bizonyos.

— Hm! De hátha valamiképp kitudódik?

— Az meg már éppenséggel lehetetlen. Csak mi hárman tudunk róla. Talán bizony kedved volna, hogy magad árul el magadat?

— No persze! Igazad van, kifogunk rajta.

— De ki ám! Sirhat majd az után a híres ösztöndíj után, a melyre számít.

Hallottam a híret. A versenynél is bájosan fog hetvenkedni.

Volt rá gondjuk, hogy csak olyankor beszéljenek így, mikor senki más sem hallhatta. Tervökkel nagyon jól tisztába jöttek s most már megjött az ideje, hogy végre is hajtsák. Holnap délelőtt lesz a nagy vizsgálat az iskolában, délután a tornaverseny. Tehát ma kell megtörténni a csinynek.

Azt már rég tudták, hogy Tamás minden este valami sétából tér haza. Nem messze a várostól a gyalogut a patak mentén vezet. Ott lesbe állanak és hirtelen letaszítják Tamást a vízbe. A patak nem olyan mély, hogy belefulhatna, de majd gondjuk lesz rá, hogy nehányszor alámerítsék, azután pedig, mikor elkábult, kihúzzák és úgy fognak beszélni, mintha éppen odaérkeztek volna s mintha ők mentették volna meg, elkergetve a gonosz rablókat. Aztán adnak neki erősítő italt, melytől igazában úgy elálmosodik és elgyöngül, hogy még másnap is támolyogni fog. Ilyen állapotban bizony nem fog dicsóséggel megállhatni sem a vizsgálaton, sem a versenyen.

A két pajtásnak volt ugyan egy kis aggodalma, hogy ez talán nagyon is gonosz terv. De Bélát egészen elvakította a boszuvágy.

— Igazi nagy baja nem lesz. Később majd kimagyarázza a dolgát a tanárok és pártfogója előtt. De addig hadd keseregjen. Ha ő vérig sértett engem, én sem kegyelmezek neki.

Hatalmasan, fenyegetően mondta ezt s még két pajtása is megijedt. Még

nekik is bajuk lehet, ha ellenkezni mernek.

A kitüzött időben ott rejtőztek egy bokor mögött és nagy örömeikre már jócskán besötétedett, mikor Tamás fütörészve közeledett.

— Most, rajta! sugta Béla.

Hirtelen kiugrottak és rárohantak Tamásra. De valamiben mégis csalódtak. Tamás sokszor járt a bácsival vadászni és hozzászokott, hogy minden zörejre figyeljen. Most is meghallotta a mozgást a bokor mögöl és már oda fordult, mikor azok hárman előtörtek. A sötétben nem ismert rájok, de azt láthatta, hogy ezek nem jó szándékkal vannak.

— Olcsón nem adom magamat, gondoló s erősen megvetette a lábát.

Ebben a pillanatban már oda is érttek támadói, de a helyett, hogy ők lepék volna meg, inkább őket érte meglepetés. Mert az elsőt, aki közel ért, Tamás mind a két öklével úgy ütötte mellbe, hogy ez nagyot bukott és lezuhant a patakba.

— Jaj, segítség!

A másik kettő azonban épen nem sietett a pórul járt pajtás segítségére. Amint Tamás őket is villámgyorsan öklözni kezdte, úgy elfutottak, hogy egy pillanat múlva már eltűntek a sötétben.

Mindez alig pár szempillantás alatt történt és Tamás, ki erejében és bátorságában bizva, nem vesztette el hidegvérét, még arra is jól emlékezett, hogy az a hang, mely »Segítség«-et kiáltott, nagyon ismerős hang.

— Egészen olyan, mintha a Béla hangja lett volna. De az már csak lehe-

tetlen! Mi czélja lehetne vele, hogy rám támadjon?

Lenézett a patakba és oda kiáltott:

— No barátocskám, ha kedved van még egy kis birkózásra, várlak, csak jőjj elő, akárki vagy.

De Bélának semmi kedve sem volt a folytatásra, sőt nagyon rajta volt, hogy elillanjon. A patakban, hol ő akarta Tamást megfürösztetni, maga fürdött meg s utólag nagyon szidta magát, hogy ijedtében segítségért kiáltott, mikor ott csakugyan nem volt semmi veszedelem, mert a víz térdig sem ér; a kiáltásról pedig Tamás ráismerhet. Iparkodott tehát gyorsan odább állani s remélte, hogy a sötétben ez sikerül is. A tulsó parton gázolt ki és futásnak eredt. Azon az oldalon nagyot kell ugyan kerülni, hogy haza jusson, de legalább nem találkozik Tamással.

Ebben mégis tévedett. Tamás, miután látta, hogy támadói megfutamodtak, szintén tovább ment haza felé. Persze folyvást ezen a furcsa támadáson járt az esze és minél inkább gondolkozott azon a hangon, annál inkább meggyőződött, hogy az Bélának a hangja volt.

— Ezt mindjárt megtudom.

Nagy léptekkel szaporán haladt és csakhamar eljutott ama ház elé, amelyben Béla lakott. Nem számított rosszul. Kevés idő telt bele, jött Béla is, lueskos ruhában, roppantul sietve.

— Hát csakugyan te voltál? kiáltott rá Tamás. Megállj csak, számoljunk egy kicsit.

— Mit akarsz? Nem érek rá, felelt Béla és gyorsan beosont.

— Jól van, hát majd számolunk holnap.

Most már Tamás féligmeddig tisztában volt a dologgal. Nem volt nehéz kitalálnia, hogy Béla boszut akart rajta állani, csuffá akarta tenni.

— Most én tehetném csuffá, ha föl-jelenteném. De nem teszem. Beesült a tervébe, az nekem elég. Majd csak négy-szem közt számolok vele. Most jót alszom, mert holnap szükségem lesz az erőmre.

Aludt is nyugodtan és pompásan. De bezzeg nem aludt Béla! Hogy bosszuter-
tével csúful felsült, az már maga is szörnyen boszantotta volna; de hogy a kapuban Tamással találkozott, hogy Tamás mindent tud, ez halálosan megrémítette. Mi lesz most ebből? Reggel már a tanárok tudni fogják és aztán . . . aztán rettentő szegény következik. Egész éjjel nem aludt; hánykódott az ágyban, majd remegve kiugrott és tépelődve járt-kelt a szobában, kárhóztatta saját magát, oktalan boszuvágyát, mely oly gonosz tervre ragadta. Álmatlanul, kábultan, holthálaványan öltözött fel reggel s szinte reszketett, mikor az iskolában megjelent. Ott látta Tamást friss jó kedvvel, vidáman és látta, amint Tamás koronként hol gunyosan, hol komoly megvetéssel néz reá. Minden pillanatban várta, hogy Tamás szót kér és elmondja, mi történt vele, vizsgálatot kér.

Tamás azonban nem tette azt s mindenki csodálkozott a híres, jeles Béla csodálatos zavarán, fonák viseletén. A kérdésekre nem tudott felelni, csuffá lett az egész vendégsereg előtt. Délután a nagy versenyre, bár a legnagyobb

hősnek készült, meg sem jelent, azt izente, hogy beteg. Délelőtt és délután mindenben Tamás lett az első, mindenki csak őt emlegette. Béláról ha szóltak, legfeljebb törték a fejüket, hogy ugyan mi lehetett; aztán belenyugodtak, hogy csalódtak benne.

A két titkos pajtáson kívül, aki bölcsen hallgatott, csak Tamás tudta az igazi okot, hogy Béla, mint titkos háboruban legyőzött fél, saját nagy hibáját szenvedti meg keservesen.

— Megbüntetem még valamivel, szólt Tamás magában.

S fölkereste ellenségét és így szólt hozzá:

— Tudom, mit tettél ellenem, de ne félj, én nem fogok boszut állani. Megbocsátok.

Megszégyenülten állt a máskor anynyira hetyke, hivalkodó Béla a nemes ellenfél előtt. Aztán hirtelen nyakába borult Tamásnak és könyezve mondta:

— Nem érdemlem jószágodat . . . de meg fogom érdemelni. Ez volt utolsó ilyen megtévelyedésem s téged foglalok áldani, hogy jó utra tértesz vissza!

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A „*Kis Lap*” XLL. köt. 2-ik számában közölt rejtvények megfejtését még beküldték: Schweiger Ernő, Bosznay Dezső, Schlichter Vilma és Emma.

*

A „*Kis Lap*” XLI. köt. 3-dik számában közölt körrejtvény megfejtését még beküldték: Pruzsinszky Guszta, Dvorszky Paula, Guary Malvin, Seefehlner Emilia és Aranka, Nagy László, Patterson Margit és Orsolya, Szinyey Rózsika, Osztóics Margit, Bosznay Dezső, Dienes Mariska, Szmezsányi Ninka, Moser Ferencz és Miksa, Moez Izabella és Ida, Schlichter Vilma és Emma.